

Zokir ARIFDJANOV,
INTERNATIONAL ISLAMIC ACADEMY OF
UZBEKISTAN,
Teacher of the department of Uzbek language
and classical oriental literature
z.arifdjonov@iiia.uz

FORS TILIDA QO'SHMA FE'LLARNING MA'NO GURUHLARI VA FUNKSIONAL EKVIVALENTLARI

СМЫСЛОВЫЕ ГРУППЫ СЛОЖНЫХ ГЛАГОЛОВ В ПЕРСИДСКОМ ЯЗЫКЕ И ИХ ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ЭКВИВАЛЕНТЫ

THE SEMANTIC GROUPS OF COMPOUND VERBS IN THE PERSIAN LANGUAGE AND THEIR FUNCTIONAL EQUIVALENTS

Annotatsiya. Maqolada tildagi variantlashuv hodisasida muhim o'rin tutadigan funksional ekvivalentlik munosabatlari haqida so'z yuritiladi. بررسی کردن [barresi kardan] fe'li tadqiqot obyekti sifatida keng tadqiq qilinadi, uning leksik-semantik variantlari aniqlanadi. Leksik-semantik variantlari klassifikatsiya qilinib, ma'no guruhlariga ajratiladi va har bir ma'no guruhining funksional-ekvivalentlari aniqlanadi. Aniqlangan funksional ekvivalentlar manbalar asosida tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida بررسی کردن [barresi kardan] qo'shma fe'li o'zining besh ma'no guruhidagi o'n oltita ma'no qatorida oltmishdan ortiq so'z bilan funksional ekvivalentlik munosabatiga kirishishi aniqlanadi.

Kalit so'zlar: sodda fe'llar, prefiksli fe'llar, qo'shma fe'llar, بررسی کردن [barresi kardan] fe'li, leksik-semantik variantlar, funksional ekvivalent, formal variant, ko'pma'nolilik, ma'no guruhlari.

Аннотация: В статье рассматриваются функционально эквивалентные отношения, которые играют важную роль в феномене языковой вариации. Глагол بررسی کردن [barresi kardan] широко изучается и его лексико-семантические варианты определяются. Лексико-семантические варианты классифицируются, делятся на смысловые группы и определяются функциональные эквиваленты каждой смысловой группы. Выявленные функциональные эквиваленты анализируются на основе источников. В исследовании выявляется, что глагол بررسی کردن [barresi kardan] вступает в отношения функциональной эквивалентности с более чем шестидестью словами.

Ключевые слова: простые глаголы, префиксные глаголы, сложные глаголы, глагол بررسی کردن [barresi kardan], лексико-семантические варианты, лексический вариант, функциональный эквивалент, формальный вариант, многозначность, смысловые группы.

Abstract: The article discusses functionally equivalent relations that play an important role in the phenomenon of language variation. The verb بررسی کردن [barresi kardan] is widely studied and its lexical-semantic variants are determined. Lexico-semantic variants are classified, divided into semantic groups, and functional equivalents of each semantic group are determined. Identified functional equivalents are analyzed on a source basis. The study reveals that the verb بررسی کردن [barresi kardan] enters into a functional equivalence relationship with more than sixty words.

Keywords: simple verbs, prefixal verbs, compound verbs, verb بررسی کردن [barresi kardan], lexical-semantic variants, lexical variant, functional equivalent, formal variant, polysemy, meaning groups.

Fors tilida qo'shma fe'llarning qo'llanilish miqyosi juda keng bo'lib hozirgi fors tilida tuzilishiga ko'ra eng ko'p turlarga bo'linadigan fe'llar ham qo'shma fe'llardir. Fors tilida qo'shma fe'llarning son jihatdan sodda va prefiksli fe'llardan anchagina ustunligini ta'minlaydigan omillardan

biri sifatida esa ushbu tilda sodda va prefiksli fe'llardan farqli o'laroq yangidan yangi qo'shma fe'llarning yasalishi davom etayotganligini ko'rsatish mumkin. Bizning nazarimizda bu holat qo'shma fe'llarning tilning turli sathlaridagi variantlashuv hodisasida, jumladan, ko'pma'nolik bilan bog'liq bo'lgan leksik-semantik variantlashuv hamda bir ma'noning turli o'rinlarda turli so'zlar va so'z birikmalari vositasida ifodalanishi bilan bog'liq bo'lgan funksional ekvivalentlik hodisalaridagi ishtirokini ta'minlovchi omillardan biri bo'lib xizmat qiladi.

Biroq fors tilidagi qo'shma fe'llarning sodda fe'llarga qaraganda leksik-semantik variantlashuvda nisbatan kamroq, funksional ekvivalentlikda esa nisbatan ko'proq ishtirokini kuzatish mumkin. Bu esa birinchi tomondan tilda oldindan mavjud bo'lgan sodda fe'llarning sinonimlari yoki funksional ekvivalentlari sifatida, shuningdek, fors tiliga chet tillardan, birinchi navbatda arab tilidan o'zlashgan so'zlar ishtirokida fe'l yasash natijasida hosil bo'lgan qo'shma fe'llarning katta qismini asosiy ma'nodan tashqari yana bir-ikki ko'chma ma'noga ega bo'lishi ularning leksik-semantik variantlashuvdagi ishtirokini ma'lum darajada cheklasa, ikkinchi tomondan, qo'shma fe'llar sonining ko'pligi ularning ko'pgina fe'llar bilan funksional ekvivalentlik munosabatga kirishishiga sabab bo'ladi.

Biroq fors tilidagi qo'shma fe'llarning barchasini ham ko'pma'nolilikdan mahrum deb bo'lmaydi. Ular orasida ko'pma'noli fe'llar ham uchraydi. Shulardan biri بررسی کردن [barresi kardan] qo'shma fe'li bo'lib, fors tilida qo'shma fe'llarning formal invariantlarini ana shu fe'l misolida ko'rib chiqamiz.

بررسی کردن [barresi kardan] qo'shma fe'li hozirgi fors tilidagi ko'pma'noli qo'shma fe'llardan biri bo'lib, uning turli o'rinlarda o'ndan ortiq ma'noni ifodalab kelishi kuzatiladi. Biroq fors tilining tarjima va izohli lug'atlarida ushbu fe'l ifodalaydigan barcha ma'nolar aks ettirilmaganligini ko'ramiz. Jumladan, H. Anvariyning "Farhang-e bo'zo'rg-e So'xan" izohli lug'atida [11:908] بررسی کردن [barresi kardan] fe'li bor-yo'g'i bir ma'noga ega bo'lgan fe'l sifatida ta'riflanib, uning faqatgina *tekshirmoq*, *tekshirib ko'rmoq* ma'nosini bildirishi ko'rsatib o'tilgan. Y.A. Rubinchik tahriri ostidagi "Forscha-

ruscha lug'at"ida [7:199] esa ushbu fe'lni faqatgina bir ma'noga ega bo'lgan so'z sifatida ta'riflanishi bilan birgalikda uning bir ma'no doirasidagi besh ma'no ottenkasi keltirilgan: 1) o'rganmoq, tadqiq qilmoq; 2) tekshirmoq; 3) ... deb qaramoq, ... sifatida qabul qilmoq (baholamoq); 4) sharhlamoq.

Shunga qaramasdan hozirgi fors adabiy va so'zlashuv tilida anchagina faol ishlatiladigan بررسی کردن [barresi kardan] qo'shma fe'lining ko'p ma'noli so'zlardan biri sifatida bir qancha ma'noni ifodalashda qo'llanilishini kuzatish mumkin. Biz o'z kuzatishlarimiz davomida بررسی کردن [barresi kardan] qo'shma fe'lining quyidagi ma'nolarini aniqladik:

1) tekshirmoq, tekshirib chiqmoq; 2) tekshirib ko'rmoq, sinab ko'rmoq, aniqlamoq, bilmoq; 3) qarab (ko'rib) chiqmoq, nazardan o'tkazmoq; 4) ko'rib chiqmoq, o'rganib chiqmoq (*ariza, shikoyat, taklif, loyiha va sh.k.ni*); 5) o'ylab ko'rmoq, o'rganib ko'rmoq; 6) maslahatlashib ko'rmoq, o'ylashib ko'rmoq, maslahatlashib olmoq; 7) muhokama qilmoq; 8) o'rganmoq, tadqiq qilmoq; 9) tahlil qilmoq; 10) sharhlamoq, izohlammoq; 11) ... deb qaramoq, ... deb hisoblamoq, ... deb bilmoq, ... sifatida qabul qilmoq, ... sifatida baholamoq; 12) qat'iy fikr bildirmoq, hukm qilmoq, hukm chiqarmoq; 13) solishtirmoq, taqqoslammoq; 14) har tomonlama tekshirib ko'rmoq, (kimligini, nimaligini) aniqlamoq; 15) so'rab-surishtirmoq, surishtirmoq; 16) shug'ullanmoq (*biror masala bilan*).

Biz bu yerda بررسی کردن [barresi kardan] qo'shma fe'lining turli o'rinlarda qo'llaniladigan o'n olti ma'noga, ya'ni o'n olti leksik-semantik variantga ega ekanligini ko'rdik. Endi ushbu fe'l o'zining har bir ma'nosi – leksik-semantik variantida qaysi fe'llar bilan funksional ekvivalentlik munosabatiga kirishishini bilish uchun ushbu ma'nolarni shartli ravishda quyidagi ma'no guruhlariga bo'lamiz:

1. Ko'rib chiqish ma'no guruhi: 1) ko'rib chiqmoq, o'rganib chiqmoq; 2) muhokama qilmoq; 3) o'ylab ko'rmoq, o'rganib ko'rmoq; 4) maslahatlashib ko'rmoq, o'ylashib ko'rmoq, maslahatlashib olmoq.

2. Tekshirish ma'no guruhi: 1) tekshirmoq, tekshirib chiqmoq; 2) tekshirib ko'rmoq, aniqlamoq, bilmoq (*qandayligini*); 3) qarab (ko'rib) chiqmoq, nazardan o'tkazmoq; 3) har tomonlama tekshirib ko'rmoq, aniqlamoq (*kimligini, nimaligini*).

3. Tadqiq qilish ma'no guruhi: 1) o'rganmoq, tadqiq qilmoq; 2) tahlil qilmoq; 3) solishtirmoq, taqqoslammoq.

4. Fikr bildirish ma'no guruhi: 1) sharhlamoq, izohlammoq; 2) ... deb qaramoq, ... deb hisoblammoq, ... deb bilmoq, ... sifatida qabul qilmoq, ... sifatida baholamoq; 3) qat'iy fikr bildirmoq, hukm qilmoq, hukm chiqarmoq.

5. Shug'ullanish ma'no guruhi: 1) so'rab-surishtirmoq, surishtirmoq; 2) shug'ullanmoq (*biror masala bilan*).

بررسی کردن [barresi kardan] qo'shma fe'li o'zi anglandigan ushbu ma'nolar va ma'no guruhlarida quyidagi fe'llar bilan funksional ekvivalentlik munosabatida bo'ladi:

1. Ko'rib chiqish ma'no guruhi:

1) ko'rib chiqmoq, o'rganib chiqmoq (*ariza, shikoyat, taklif, loyiha va sh.k.ni*); misol:

هیات نظارت بر مطبوعات پرونده روزنامه آسمان را بررسی کرد [28].

Matbuot ustidan nazorat qilish komissiyasi "Osmon" gazetasi ishini ko'rib chiqdi.

وزیر کشور که به شهرستان شیروان سفر کرده است با حضور در فرمانداری مشکلات مردم و همچنین این شهرستان را بررسی کرد [23].

Shirvon tumaniga tashrif buyurgan ichki ishlar vaziri tuman hokimiyatida bo'lib, aholi hamda ushbu tumanning muammolarini o'rganib chiqdi. کمیسیون مجلس شورای اسلامی پرونده فساد مدارس را بررسی می کند [16].

Islom Kengashi Majlisi komissiyasi maktablardagi korrupsiya ishini ko'rib chiqadi.

Funksional ekvivalentlari:

مورد بررسی قرار دادن، رسیدگی کردن، ملاحظه کردن، نگاه کردن، دیدن.

2) muhokama qilmoq; misol:

مرکز پژوهش‌های مجلس حاکمیت قانون و محیط کسب و کار را بررسی کرد [13].

Parlament qoshidagi Tadqiqotlar markazi (o'zining yig'ilishida) qonun ustunligi va tadbirkorlik muhiti masalasini muhokama qildi. شورای امنیت رفراندوم در کریمه را بررسی می کند [17].

(BMT) Xavfsizlik kengashi Qrimda o'tkazilgan referendumni muhokama qiladi.

Funksional ekvivalentlari:

مورد بررسی قرار دادن، بحث کردن، مورد بحث قرار دادن، مورد بحث و بررسی قرار دادن.

3) o'ylab ko'rmoq, o'rganib ko'rmoq; Misol:

واشننگتن درخواست اوکراین در مورد کمک نظامی به این کشور را بررسی خواهد کرد [12].

Vashington Ukrainaning ushbu mamlakatga harbiy yordam so'rab qilgan murojaatini o'rganib ko'radi.

طالبان پاکستانی پیشنهاد صلح نوازشریف را بررسی می کنند [28].

"Tolibon" Navoz Sharifning sulh tuzish to'g'risidagi taklifini o'rganib ko'radi.

معاون وزیر امور خارجه گفت: ایران پیوستن به پروتکل الحاقی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را بررسی خواهد کرد [14].

Tashqi ishlar vaziri o'rinbosari dedi: Eron Xalqaro atom energiyasi agentligi (MAGATE) qo'shimcha protokoliga qo'shilish masalasini o'rganib ko'radi.

نوری کاپیتان تیم فوتبال پرسپولیس گفت: پیشنهاد شرقی‌ها را بررسی می کنم [15].

"Perspolis" futbol jamoasining sardori Nuriy dedi: sharqliklarning (ya'ni bir necha Sharq mamlakati futbol jamoalarining men bilan hamkorlik to'g'risidagi) takliflari borasida o'ylab ko'raman.

اردوغان: نامزدی در انتخابات ریاست جمهوری را بررسی می کنم [21].

(Turkiya Bosh vaziri) Erdo'g'on: prezidentlik saylovlariga o'z nomzodimni qo'yishim to'g'risida o'ylab ko'raman.

Funksional ekvivalentlari:

فکر کردن، اندیشیدن، محاسبه کردن، تأمل کردن.

4) maslahatlashib ko'rmoq, o'ylashib ko'rmoq, maslahatlashib olmoq; misol:

این پیشنهاد را باهم بررسی کنیم [10].

Bu taklif borasida maslahatlashib (o'ylashib) ko'raylik.

Funksional ekvivalentlari:

مشورت کردن، مشاوره کردن، رایزنی کردن.

2. Tekshirib chiqish ma'no guruhi:

1) tekshirmoq, tekshirib chiqmoq; misol:

تعداد و نوع اشتباهات خود را بررسی کنید [29].

O'z xatolarinigizning soni va xarakterini tekshirib chiqing.

Funksional ekvivalentlari:

مورد بررسی قرار دادن، بازرسی کردن، مورد بازرسی قرار دادن، و ارسای کردن، تحقیق کردن، مورد تحقیق قرار دادن، پژوهش کردن، نگاه کردن، بازنگری کردن، کارشناسی کردن.

2) tekshirib ko'rmoq, aniqlamoq, bilmoq (qandayligini); misol:

چگونه می توان از طریق ترمینال سرعت اینترنت را بررسی کرد [25]؟

Qanday qilib terminal orqali internetning tezligini tekshirib ko'rish mumkin?

Funksional ekvivalentlari:

چک کردن، امتحان کردن، کنترل کردن، تحقیق کردن، مورد تحقیق قرار دادن، مشخص کردن.

3) har tomonlama tekshirib ko'rmq, aniqlamoq (*kimligini, nimaligini*); misol: بررسی کنید، مطمئن شوید. او از آن جاسوسان و آدم کشانی که می‌گویند نباشد [31].

Tekshirib ko'ring, ishonch hosil qiling. U tag'in haligi (ular to'grisida gapirishayotgan) josuslar va qotillardan bo'lmasin.

Funksional ekvivalentlari:

تحقیق کردن، مورد تحقیق قرار دادن، دیدن، مشخص کردن.

4) qarab (ko'rib) chiqmoq, ko'zdan kechirmoq, nazardan o'tkazmoq; misol: داشتم زمین را بررسی می کردم [9].

Yerni ko'zdan kechirayotgandim.

Funksional ekvivalentlari:

از نظر گذراندن، دیدن، نگاه کردن، سیر کردن.

3. Tadqiq qilish ma'no guruhi:

1) o'rganmoq, tadqiq qilmoq; misol:

فتاحی در کتاب خود تاریخچه رشته کتابداری را بررسی کرده است [24].

Fattohiy o'z kitobida kitobdorlik tarixini tadqiq qilgan.

تاریخ ایران باستان را باید به دور از تمایلات سیاسی بررسی کرد [20].

Qadimgi Eron tarixini siyosiy qarashlardan xoli holda o'rganish (tadqiq qilish) kerak.

سروش نقش زبان فارسی در رسانه را بررسی کرد [30].

"Surush" (jurnali) fors tilining ommaviy axborot vositalaridagi rolini tadqiq qildi.

Funksional ekvivalentlari:

مورد بررسی قرار دادن، تحقیق کردن، پژوهش کردن، کاوش کردن، مورد تحقیق قرار دادن.

2) tahlil qilmoq; misol:

دکتر موسویان مشکلات کنونی بانکداری اسلامی در ایران را بررسی کرد [26].

Doktor Musaviyon islom bankchiligi muammolarini tahlil qildi.

Funksional ekvivalentlari:

مورد بررسی قرار دادن، تحلیل کردن، مورد تحلیل قرار دادن، مورد تجزیه و تحلیل قرار دادن.

3) solishtirmoq, taqqoslamq; misol:

Ikki narsani o'zaro taqqosladim.

Funksional ekvivalentlari:

تطبیق کردن، مطابقت کردن، مقابله کردن، مقایسه کردن.

4. Fikr bildirish ma'no guruhi:

1) sharhlamoq, izohlamq; misol:

حداد عادل دلایل انتخاب نام سال توسط مقام معظم رهبری را بررسی کرد [22].

Haddod Odil buyuk rahbar tomonidan (yangi) yilning nega bunday nomlanganligi sabablarini sharhladi.

Funksional ekvivalentlari:

تشریح کردن، تفسیر کردن، شرح کردن، توضیح دادن.

2) ... deb qaramoq, ... deb hisoblamq, ... deb bilmoq, ... sifatida qabul qilmoq, ... sifatida baholamoq; Misol:

هیچ حرکتی در خاورمیانه را نمی‌توان جدا از تحولات

ایران بررسی کرد [19].

Yaqin Sharqdagi biror-bir harakatni Erondagi o'zgarishlardan ayro holda baholab bo'lmaydi.

کشور ما تروریسم را به عنوان تهدید اصلی امنیت بررسی می‌کند.

Mamlakatimiz terrorizmga xavfsizlikka bo'lgan asosiy tahdid sifatida qaraydi; Mamlakatimiz terrorizmni xavfsizlikka bo'lgan asosiy tahdid sifatida baholaydi.

Funksional ekvivalentlari:

دانستن، شمردن، شناختن، محسوب کردن، به حساب

آوردن، به شمار آوردن، معتقد بودن.

3) qat'iy fikr bildirmoq, hukm qilmoq, hukm chiqarmoq; misol:

رویتز بررسی کرد که کارشکنی فرانسه در مذاکرات

ربطی به مسائل هسته‌ای نداشت [18].

"Reyter" (axborot agentligi)ning hukm qilishicha, Fransiyaning muzokaralarni to'xtatishga bo'lgan urinishining yadro masalalariga hech qanday aloqasi yo'q edi.

داوری، قضاوت کردن: Funksional ekvivalentlari: نظر داشتن، کردن

5. Shug'ullanish ma'no guruhi:

1) so'rab-surishtirmoq, surishtirmoq; misol:

رئیس به من دستور داد تا این موضوع را بررسی کنم.

Boshliq menga ushbu masalani so'rab-surishtirishimni buyurdi.

Funksional ekvivalentlari:

پیگیری کردن، جست و جو کردن، تحقیق کردن، پژوهش

کردن.

2) shug'ullanmoq (*biror masala bilan*); misol: شما باید در این مورد به معاون رئیس مراجعه کنید، زیرا چنین مسائلی را ایشان بررسی می‌کنند.

Siz bu borada boshliq o'rinbosariga murojaat qilishingiz kerak, chunki bunday masalalar bilan o'sha kishi shug'ullanadi.

پیگیری کردن: Funksional ekvivalentlari:

Biz bu yerda [barresi kardan] بررسی کردن qo'shma fe'li o'zining besh ma'no guruhidagi o'n oltita ma'no qatorida oltinchi so'z bilan funksional ekvivalentlik munosabatiga

kirishishini ko'rdik. Shu o'rinda yana bir bor eslatib o'tishni lozim deb bilamizki, funksional ekvivalentlardan har biri o'z ishlatilish o'zni yoki o'rinlariga ega bo'lib barcha o'rinlarda ham bir-biri bilan o'rin almasha olmasligi mumkin. Zero barcha yoki ko'pchilik o'rinlarda o'z funksional ekvivalentlarining o'rnida ishlatila olishlik qobiliyati faqatgina ularning invarianti yoki invariantlariga xos bo'ladi. Fors tilidagi fe'llarning invariantlari, ularni aniqlash usullari haqida esa keyingi tadqiqotlarimizda so'z yuritamiz.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

- Arifdjanov Z. [xāstan] sodda fe'lining funksional ekvivalentlari va ularning formal invariantlari. Islom ziyosi. Toshkent, 2020. //– №1. B. 163-169. <https://uzjournals.edu.uz/iaau/vol2020/iss1/23/>
- Fors tilida prefiksli fe'llarning ma'no guruhlari va ularning funksional ekvivalentlari (نتشادرب [bar-dāstan] fe'li misolida). Islom ziyosi. Toshkent, 2020. //– №2. B. 68-75. <https://uzjournals.edu.uz/iaau/vol2020/iss2/10>
- Lutfullaeva D., Sobirova M. Pragmatic peculiarities of official style of uzbek language. International Journal of Research. 2019. Volume 06 Issue 02. <https://pen2print.org/index.php/ijr>
- Nasirova M. Incomplete conjunction of words in the arabic grammar. The Light of Islam: Vol. 2019. P. 95-130. <https://uzjournals.edu.uz/iaau/vol2019/iss4/15>
- Nizamova F. Письменные навыки в изучении языка // Приоритетные направления научных исследований. Материалы II международной научно-практической конференции (28 ноября 2019). –Даллас: Издательский центр ИУСЭР, 2019. – С.106-109. https://iupr.ru/28_noyabrya_2019_g/
- Rustamiy S. Typological peculiarities of science of balaghah, rhetoric and stylistics. The Light of Islam, 2018 (1). 16.
- Персидско-русский словарь: в 2-х томах, под редакцией Ю.А. Рубинчика, 3-издание, I-том. – Москва: Русский язык, 1985.
- Сайидирахимова Н. Тилнинг концептуал морфологик ифода плани (когнитив аспект). Филологические науки: состояние, перспективы, новые парадигмы исследований. II Международная научная конференция, посвященная 100-летию образования Республики Башкортостан и 110-летию создания Башкирского государственного университета. Том 1. – Уфа, 2019. –Б.154-163.
1361. وذرشد. نارهت. بتخوس نیمز. دومحمد دما
- 1/12/ راشنتا خیرات، (یرانگ میامرس و تیریدم) نشور قفا <http://ofoghehroshan.persianblog.ir//> 1992
- یرونا نسد ی تسریرسد /نخسد گرزب گذهرف، نسد، یرونا، دلج ج 8 – 1381، نخسد، نارهت
- ۰۱ : راشنتا خیرات، ۴۷۸۵۲۲۳: ربخ دک/ناراکترب ماگشاپ www.yjc.ir ۲۳:۰۳ - ۱۳۹۳ نیدرورف
- ربخ هرامش، 25/12/1392: ربخ خیرات، ناراکترب ماگشاپ www.yjc.ir 4779545
- ۲۰ مینش سد: ربخ راشنتا نامز. ربخ مکیشت ی ناسر علاطا ماگشاپ www.irinn.ir ۱۶:۵۷ - ۱۳۹۲ دنفسا
- نامز، 1055899: ربخ دک. سد شزرو ی ناسر علاطا ماگشاپ www.varzesh3.com 12:25/1392/12/17 مینش: لاسرا
- راشنتا خیرات، ۱۵۲۹۸۳: ربخ دک/باحتنا ی لیلحت ی ربخ ماگشاپ www.entekhab.ir ۱۴:۰۲ - ۱۳۹۲ دنفسا ۲۹
- : راشنتا خیرات، 219768: بابطم دک. فلا ی لیلحت ی ربخ معماج www.alef.ir ۱۹:۲۳/1392/12/17 مینش: ۲۴
- 2922// ربخ دک، 08:23: تاعسد 1392 نابا 25 خرورم ربخ <http://krccima.ir>
- ربخ هرامش، 13/12/1392: ربخ خیرات، انلیا یرازگرب www.ilna.ir 150928
- ردآ ۱۲: راشنتا خیرات، ۱۱۶۳۲۵۵: ربخ دک. اناد یرازگرب <http://danakhabar.com> ۱۸:۳۸ - ۱۳۹۲
- معجم، 92121610570: ربخ دک. ناریا نابوچشناد یرازگرب www.isna.ir ۱۵:۴۷ - ۱۳۹۲ دنفسا ۱۶
- ربخ هرامش، 29/12/1392: ربخ خیرات، سراف یرازگرب www.farsnews.com 001298
- ربخ هرامش، 3/1/1393: ربخ خیرات، سراف یرازگرب www.farsnews.com 000315
- ربخ هرامش، 26/1/1391: ربخ خیرات، ناریا بباتک یرازگرب www.ibna.ir 1126
- ربخ هرامش، 2014 میوناژ 22: ربخ خیرات، linuxreview تیاس www.linuxreview 11۰ 1392
- رویرهد 20، مینشود. ناجنز زکرم یامیس و ادص چیسب تیاس <http://zanjan.irib.ir> 1391
- ۰۷:۵۶: تاعسد ۱۳۹۲ ولد ۱۰ مینشچنپ، زویذ عولط ی ربخ تیاس www.tolonews.com
- هرامش، 5/12/1392: ربخ خیرات، ناریا ملحم ی ربخ تیاس www.magiran.com 5588: ربخ
- دادعت شهاک ی ارب ی شور. ی چملا شزوما ی گذهرف نوناک تیاس <http://www.kanoon.ir//> 1392 دادرخ 21 مینش سد بتاهایتشا
- تاعسد ۹۲ ردآ ۱۶ مینش، ۳۶۸۴: ربخ دک. شورس ملجم تیاس www.soroushpress.ir ۱۱:۱۴
- یضاقت دمحم مجرت. بتوشیک ند. اردواس ستناورس ود لگیه. ج. 2. 1369. تیاده – لید، نارهت